

۱۳۹۴/۱۱/۳

تاریخ گزیده

(جلد اول)

تألیف
حماد الله ستار قزوینی

A-PDF

Watermark

محمد روشن

تهران ۱۳۹۴

سرشناسه : حمدالله مستوفی، حمدالله بن ابی بکر، قرن ۸ ق.
 عنوان و نام پدیدآور : تاریخ گزیده
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۲ ج.
 فروست : مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی موقوفات دکتر محمود افشار
 یزدی: ۱۷۸. گنجینه اسناد و تاریخ ایران: ۵۲
 شابک : 978-600-5942-40-8
 وضعیت فهرست نویسی : فیلپای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 شناسه افزوده : روشن، محمد ۱۳۱۲ - ، مصحح.
 شناسه افزوده : بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۸۵۰۷۵

A-PDF

Watermark

ناشر : انتشارات دکتر محمود افشار
 نام کتاب : تاریخ گزیده (جلد اول)
 به تصحیح : محمد روشن
 شمارگان : ۵۰۰
 شماره انتشار : ۱۷۸
 شماره گنجینه اسناد و تاریخ ایران: ۵۲
 پردازندگان نشان موقوفه : طراح مرتضی ممیز، خط از محمد احصائی
 آماده سازی فنی : انتشارات ثریا
 توبت چاپ : اول
 سال چاپ : ۱۳۹۴
 چاپ : چاپخانه ترانه
 صحافی : سیدین
 بها : دوره دوجلدی ۵۴۰۰۰ تومان

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۴۲-۴۰-۸ ISBN 978-600-5942-40-8

Afshar Foundation [mailto:info@m-afshar.net]

کنجینه اسناد و تاریخ ایران

۵۲

مجموعه اشعار ادبی و تاریخی

موقوفات دکتر محمد اقبال

A-PDF

شماره ۱۷۸
Watermark

هیأت گزینش کتاب و جوایز*

دکتر سید مصطفی محقق داماد - دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی

دکتر ژاله آموزگار - کاوه بیات - دکتر جلال خالقی مطلق

دکتر محمود امیدسالار - دکتر حسن انوری - دکتر فتح الله مجتبائی

* درگشتگان:

دکتر یحیی مهدوی - دکتر جواد شیخ الاسلامی - دکتر اصغر مهدوی - دکتر سید جعفر شهیدی -

ایرج افشار

شورای تولیت

متولیان مقامی

رئیس مجلس - رئیس دیوان عالی کشور - وزیر فرهنگ (وزیر آموزش و پرورش) - وزیر بهداری (وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی) - رئیس دانشگاه تهران، یا معاونان اول هریک از این پنج مقام (طبق ماده ۲ و قضانامه)

* متولیان منصوب و منسوب

دکتر سید مصطفی محقق داماد (رئیس شورا) - دکتر علیمحمد میر (جانشین: دکتر احمد میر، بازرس) - دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی (جانشین: دکتر محمد اسلامی) - مهربانو دکتر افشار (دبیر شورا - جانشین: پروین صالح) - ساسان دکتر افشار - آرش افشار (بازرس)

هیأت مدیره (منتخب شورای تولیت)

دکتر سید مصطفی محقق داماد رئیس هیأت مدیره (از شورای تولیت)
ابراهیم ابراهیمی نایب رئیس هیأت مدیره (از شورای تولیت)، معاون قضائی دیوان عالی کشور
امیر حسینی مظهری مدیر عامل
صمد محمودی بافتووت خزانه دار، حسابدار
دبیر حمیدرضا افسری

A-PDF

Watermark

مسئول انتشارات کریم اصفهانیان

* درگذشتگان

اللهیار صالح - حبیب الله آموزگار - دکتر محمدعلی هدایتی - دکتر مهدی آذر - دکتر یحیی مهدوی - مهندس نادر افشار - دکتر جواد شیخ الاسلامی - دکتر اصغر مهدوی - ایرج افشار - ریاست هیئت مدیره: دکتر سید جعفر شهیدی (از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۳).

اعضای پیشین

دکتر جمشید آموزگار - دکتر منوچهر مرتضوی - بهروز افشار یزدی.

بنام پروردگار یادداشت واقف

اول : طبق ماده ۲۳ و قفسه اول مورخ یازدهم ۱۳۳۷ ه. ش. (....) دآمد باید صرف ترجمه و تالیف و چاپ کتب و رسالات که با هدف این موقوفات موافق باشد و همچنین کمک به جمل آئینده و در صورت احتیاج و استناد دادن جوایز به نویسندگان و شایسته‌ترین و قفسه که (....)

دوم : هدف اساسی این بنیاد فی الحقیقت ماده ۲۵ و قفسه (....) تعلیم زبان فارسی و تحکیم مذهب فی و ایران میباشد. بنابر این کسی که با بودجه این موقوفات تشویق شود باید مربوط به لغت و دستور و ادبیات فارسی و جغرافیای تاریخی و تاریخ ایران باشد که کتب و کلاسهای عمومی نباید یاد آید این موقوفات چاپ شود.

سوم : طبق ماده ۲۶ و مقدار کتب و رسالات چاپ شده با بودجه این موقوفات باید بطور درجه و بنام این موقوفات به مؤسسات فرهنگی، کتابخانه‌ها و مراکز علمی عمومی ایران خارج و بعضی از دانشمندان ایران و کشورهای خارج و ستاد شود....

چهارم : چون نظر از مغانی و انصاریات این موقوفات نیست و تا حدی که با این هم جایز است طبق ماده ۲۷ و قفسه هیچ کتاب و رساله نباید برای تدریس در مدارس و کلاسهای عام و از این جهت در این موقوفات هیچ قیمت گذاری نشود.... این افزایش ۲۵ درصد بواسطه حداقل حق الزحمه فرد رشدهاگان و هزینه‌های کتبی است غیر تحمل شود از کتابخانه و انصاریات و تقاضا داریم که در این امر خیریه که ابداً جنبه تجارتی ندارد با مبادی و شرکتی علمی بنایند.

پنجم : بر اساس موافقت نامه دوم مورخ ۱۳۵۲، ۲، ۱۳ که میان واقف و دانشگاه طهران به امضاء رسید، قسمتهای متعلق از رقبات مانند جایگاه سازان نخست نامه و محل نموده استان شناسی، بطور یکسان به دانشگاه طهران اختصاص شد و رقبات دیگری هم با آنجا متعلق ماده دوم برای اجرای مفاد و قفسه که از جمله عبارت از دادن جوایز ادبی و

فکر کتاب ریاضی و لغوی راجع به ایران و به استثنای کتب دی، میباشد در اختیار دانشگاه مدرن قرار گیرد
و مصل خود و بنام این موقوفات احاطه و نشر گردد.

هشتم : چون طبق ماده ۳ موافقت نامه مبرور مقرر شده است که از طرف ریاست دانشگاه کینگز از توپیا
این موقوفات که از طرف اصف بنصوت کینه آثارات بنیادین شده باشد برای سرپرستی او
۲۱ روز و نشر کتاب انتخاب شود، (ریاست دانشگاه آقای ایرج افشار را که از توپلیان شورای است
است از طرف اصف بنصوت کینه نامه مبرور معین شده به جهت سرپرست انتخاب برقرار نمودند)

نهم : چون کارخانه این مطبوعه بواسطه کسری (۸۶ سال شمس) از این پس نخواهم توانست به سرپرستی
این کار بپردازم و از این پس تمام اختیارات خود را در انتخاب تألیف و ترجمه و خرید و فروش و غیره
او شد خود ایرج افشار را که از مردم، در این چند سال اخیر هم که در جلدات تألیفات خودم از طرف
موقوفات بطبع رسیده، با کوشش سرپرستی می بوده است، کسانی که یال به کار می دارند یا
ترجمه و نشر کتاب هستند می توانند با او در آنچه کنند. تنها شرط کار موافق بودن تألیف و ترجمه با هدف
این بنیاد یعنی ترقی ملت و کشور و تعلیم زبان فارسی و نقل و حدیث می و مدرسان که موافقت داشته که زبان می
و می می زبان است، میباشد.

هشتم : این یادداشت کلی برای چاپ در آغاز هر یک از نشریات این بنیاد نوشته شده است.

دکتر محمود افشاری زوی

آذربایجان ۱۳۵۸ ش. ش.

محمد حسن زوی

تخت سوم

کتابی که با بودجه این موقوفات مطیع و توزیع میشود باید کافه ملحق باینست واقف و وقف نصار باشد اگر چه آنجا
مجموعه فائیکه بقلم واقف منتشر شده و یا می شود در صدر این طباعت اندازد و بسبب اینست که واقف قصد چاپ آنجا
بمال خود داشت ولی زمانیکه دارایی خود را وقف عام مخصوصه صابری انتشارات کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود
را هم که در ادبی همین جنبه است به جده بنیاد و گذار کرد.

این سخن از آنست که نالیفات دیگر را هم از سر نوع که باشد و بر مد چاپ نماید کتب نظم و نثری را که در کتابخانه آستان قدس موجود است و در مد چاپ خواهد شد که در دفعه خالی واقف اکثر بروج زبان ری و کنگم وحدت فی ایوان است بر داشته بکشی که بولی از مدامید لای. و بولی علمی و حکایت از دین و زبانهای عامیانه بقصد تصحیف بان ری، و دیگر چیزهای تفرقه آمیز در دسترس استهای فتنه انگیز را داشته اند تا مردم را در این موقوفات متوجع و توزیع شود.

[illegible]

تازهائی که نویسنده، این طور دستی بهم و فرزند او ششمین سال برج افکار که روز نویسنده کی کا کاگاه، دیبا شد سر پرست نشاند
این بنیاد استه بر جوی برای کفرائی خواب بود بعد از ما هم ایستاد که این کوشش را و ادب یابد. ان شاء الله. اردیبهشت ۱۳۳۲

نگاه و تبصره

با در دست یافتن چند روز پیش از نگارش سال ۱۳۱۱ هجری قمری

کتاب نظم نثری از نگارش استادان که با سرایه و آرد این بنیاد چاپ و ترویج شود باید منتظر بماند و انتظار باشد. در ترویج زبان دری در قطر و این بان همگام و حدت ملی و تعاضد کشور ایران باشد و بولی از ناصح کرانی و بعد از طبی ندید و حمایت ترویج از لهجای ملی و زبانهای خارجی به قصد تضعیف بان فارسی دری نگذرد. خلاصه آنکه این کتابها رسالات باید منتشر باشند و روشهای تفرقه آمیز و سیاستهای فتنه انگیز چه بطور مرموز و چه علنی مخصوصا نباید آلوده باشد به اغراض سیاسی خارجی در لغات و پوشش تاریخی. نژادی یا ادبی و فرهنگی و ایران شناسی.

کتاب تاریخی ادبی عالمانه. خارجی که از عربی و ترکی و روسی و فارسی ترجمه شود اگر ادوی هر دو جنبه از سواد زبان باشد باید قیمت سودمند آنرا ترجمه و تصحیح بان بخش اگر ترجمه شود باید به قصد مبارزه و مقابل عالمانه بان باشد عالمانه زیرا که گفته منطقی ممکن است بزرگ باشد. شاکوف و روسی گوی این بنیاد و انتشارات باید در هر حال از دروغ و ناکارا پر میز کند. به گفته خطای گوی، چون این استیلا در کتب فارسی انبیا بیخ کن

برای چاپ انتشار کتب رسالات و تناسبات و حق الزحمه و غیره بلکه به جهت فوق العاده سودمند بودن کتب جابیه نیز هر چه در نیم این بنیاد و چاپ انتشار کتبهای خود بطور مسلم ضرر مادی از دیدگاه و از ارزش تمام شدن از کافه چاپ و غیره از دیدگاه است. شاید بعضی تصور کنند که کتابها به حساب تمام می آید و این باشد که نظم مرغ میزند و از ادبی و شایعی نیست و رنگ می کرده و فروخت یک شایع عقیده باریست که اگر اولین ضرر را که دانی می کنیم سود منوی که متصور است می بریم و آن اینکه عقیده خود را که ترویج زبان دری و همگام حدت ملی و تعاضد ایران است در این بنیاد حساب مصارف خف و در راه ایده آل و هدف ملی خود مصرف می داریم.

برای اطلاعات و توضیحات بیشتر لطفاً بخاطر مشروطه و در آینده ای کتابهای این بنیاد که اضافات و تقاضاهای که با هم دارد توجه فرمایند.

دکتر محمد زاهدی

آبان ۱۳۱۱

مقررات مربوط به جایزه های ادبی و تاریخی

ماده ۳۴ و ضمیمه اول

چنانچه در آید موقوفات به مقدار قابل افزایش باید واقف یا شورای تولیت می تواند علاوه بر تالیف و ترجمه و چاپ کتب مبلغی از آن را تخصیص به جوایز برای تشویق دانشمندان، دانش پژوهان، نویسندگان، و شاعران، چند بلاغص برای بهترین نویسندگان و شاعران در مجله آینده، بنابراین باید شعرا و نویسندگان را به سرودن اشعار و تصنیفات نظم و شروطنی و نثری و اجتماعی، طرح اقراعات و مسابقات و دادن جوایز از موقوفات تشویق و ترغیب نمود، تشخیص این امر در ذلن حیات باقی است که بشورت دوستان مطلع خود انجام می دهد پس باینست ش فرمود است که دو سوم از متولیان و یک سوم از بنیت میره شرکت مطبوعاتی آینده یا هر کس را که آنها داینها به جای شان بکنند، مرکب خواهد بود.

ماده ۵ و ضمیمه پنجم

بیب انحلال شرکت مطبوعاتی آینده آنچه در مورد تشخیص امور مربوط به این جوایز طبق ماده ۳۴ و ضمیمه اول فوق دیا ماه ۳۲۷ به عهده آن شرکت محول بوده از میان رفته و انجام آن امور منحصراً به عهده دانش شورای تولیت است که می تواند از اهل بصیرت یاری بخواهد.

Watermark

یادداشت واقف

جوایز جوایزی که در این موقوفات تعیین شده نیز مانند سایر امور آن پیرامون هدف آن است تحلی و وحدت ملی به وسیله زبان فارسی یعنی کتب و رسالات و مقالات و اشعاری که پیرامون این هدف نوشته شود، خواه به زبان فارسی، خواه به زبانغای دیگر، خواه به وسیله ایرانیان یا ملل دیگر، خواه در خود ایران، خواه در خارج می تواند افزوده یافت جایزه که در برای این کار آیین نامه ای باید تعیین شود، اجمالاً اصول آن را یادداشت می کنم.

کراس ۱۶/۸/۷۸ (۱۹)

جایزه های داده شده و نام رنج ابدی آنها

۱	۱۳۶۹	دکتر سید احمد	دانشمند هندی، استاد بازنشسته دانشگاه علیکده (هندوستان)
۲	۱۳۶۹	دکتر غلامحسین یوسفی	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی مشهد
۳	۱۳۶۹	دکتر امین عبدالمجید بوی	دانشمند مصری، متخصص ادبیات فارسی، استاد دانشگاه سین شمس (قاهره)
۴	۱۳۷۰	دکتر سید محمد دیربازی	دانشمند ایرانی، از مؤسسه لغتنامه دهخدا
۵	۱۳۷۰	دکتر محمودالدین احمد	دانشمند پاکستانی، استاد بازنشسته دانشگاه پنجاب (لاهور)
۶	۱۳۷۵	جان یون یون	دانشمند چینی، استاد و رئیس بخش فارسی، دانشگاه پکن (چین)
۷	۱۳۷۷	دکتر محال الدین مینی	دانشمند تاجیکستانی، استاد و متخصص ادبیات فارسی (دوشنبه، تاجیکستان)
۸	۱۳۷۹	دکتر منوچهر ستوده	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۹	۱۳۸۲	دکتر محمدحسین نژدین کوب	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۱۰	۱۳۸۲	مهندس داکو ساسورث	دانشمند افغانی، استاد بازنشسته دانشگاه پنجستر، عضو آکادمی بریتانیا (پاکستان)
۱۱	۱۳۸۲	فریدون میرکاف	مستشاری نامور ایرانی
۱۲	۱۳۸۲	تسونه کوکوریانکی	دانشمند ژاپنی، استاد ممتاز دانشگاه مطالعات خارجی توکیو (ژاپن)
۱۳	۱۳۸۳	پرفسور ریچارد فرای	دانشمند آمریکایی، استاد پیشین ایرانشناسی دانشگاه هاروارد (امریکا)
۱۴	۱۳۸۵	هنس دوبرون	دانشمند آلمانی، استاد پیشین زبان فارسی دانشگاه آلمان (مونیخ)
۱۵	۱۳۸۶	نجیب دال حروی	دانشمند افغانستانی، پژوهشگر و مترجم متون عرفانی
۱۶	۱۳۸۶	شمالی نازی (دانشگاه کابل)	دانشمند هندی، استاد پیشین دانشگاه ملی (کابل)
۱۷	۱۳۸۷	دکتر دالزان قرطب	دانشمند ایرانی، استاد بازنشسته دانشگاه تهران
۱۸	۱۳۸۹	دکتر برت. ک. فوکس	دانشمند آلمانی، استاد دانشگاه های آلمان و اطریش
۱۹	۱۳۹۰	احمد شملوی	دانشمند و کنشگر ایرانی
۲۰	۱۳۹۰	پروفسور آنجلو میگلده مونت	دانشمند ایرانشناس ایتالیایی
۲۱	۱۳۹۲	استاد احمد آقانداری	دانشمند ایرانی

فهرست مندرجات

وصف نسخه‌ها

[مقدمه]

آغاز کتاب

فاتحه

در ذکر پیغمبران و ...

فصل دوم: در ذکر پادشاهان کیانیان، که تن بودند؛ مدّت ملکشان

فصل سیم: در ذکر ملوک الطوائف، [دو شعبه‌اند] بیست و دو تن، مدّت

فصل چهارم: در ذکر پادشاهان ساسانیان معروف [به] اکاسره، سی و یک تن،

در ذکر خاتم النبیین و سید المرسلین و حبیب رب العالمین محمد المصطفی

مقدمه

فصل اول: در [ذکر] کیفیت احوال و شرح غزوات و کمیت ازواج و دیران و

فصل دوم: در ذکر خلفای راشدین و امرای مهتدین، رضوان الله علیهم

فصل سیم: در ذکر بقیه ائمه معصوم اثنی عشری رضوان الله

فصل چهارم: در ذکر بعضی از صحابه عظام و جمعی که از تابعین

فصل پنجم: در ذکر پادشاهان بنی امیه، چهارده تن،

فصل ششم: در ذکر خلفای بنی عباس رضوان الله علیهم اجمعین

در ذکر پادشاهان که در عهد اسلام بودند، و آن دوازده فصل است:

فصل اول: در ذکر پادشاهان بنی لیث صفّار در بعضی [از] ایران سه تن مدّت

فصل دوم: در ذکر پادشاهان سامانیان، [نه تن] مدّت ملکشان به ایران از

فصل سیم: در ذکر پادشاهان غزنویان چهارده تن، مدّت ملکشان از سنه

فصل چهارم: در ذکر پادشاهان غوریان، پنج تن، مدّت ملکشان از سنه خمسة

۲۰	فصل پنجم: در ذکر پادشاهان دیلمان [و] آل بویه
۲۰	فصل ششم: در ذکر پادشاهان سلجوقیان، و آن سه شعبه است:
۲۰	فصل هفتم: در ذکر پادشاهان خوارزمشاهیان، نه تن
۲۰	فصل هشتم: در ذکر اتابکان، و آن دو شعبه است:
۲۱	فصل نهم: در ذکر اسماعیلیان، و آن دو مقاله است:
۲۱	فصل دهم: در ذکر قراختاییان به کرمان، نه تن،
۲۱	فصل یازدهم: [در ذکر اتابکان لرستان، و ایشان دو شعبه اند:
۲۱	فصل دوازدهم: در ذکر پادشاهان مغول آنچه بر ایران
۲۱	باب پنجم:
۲۱	فصل اول: در ذکر ائمه و مجتهدان
۲۱	فصل دوم: در ذکر قراء کلام الله قدیم؛
۲۱	فصل سوم: در ذکر محدثان؛
۲۱	فصل چهارم: در ذکر مشایخ
۲۱	فصل پنجم: در ذکر علماء؛
۲۱	فصل ششم: در ذکر شعراء و ذکر بعضی از لطایف سخنانشان
۲۲	فصل اول: در ذکر اخبار و آثار که در شان آن بقعه وارد است
۲۲	فصل دوم: در بیان چگونگی نام آن
۲۲	فصل سیم: در کیفیت بنا و عمارت آن
۲۲	فصل چهارم: در ذکر فتح آن، و اسلام اهل آن بقعه
۲۲	فصل پنجم: در ذکر قنوات و رودخانه ها و مساجد و مقابر
۲۲	فصل ششم: در ذکر صحابه و تابعین و ائمه و خلفاء مشایخ
۲۲	فصل هفتم: در ذکر حکام و عمال آن
۲۲	فصل هشتم: در ذکر قبایل و اکابر
۲۲	خاتمه
۲۳	فاتحه
۲۳	در آفرینش کاینات
۲۵	فصل اول: حدیث: قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَمَّا عَدَدُ
۲۷	مقاله اول
۲۷	ابوالبشر [آدم] علیه السلام
۲۹	شیث علیه السلام

۲۹	ادريس بن برد عليه السلام
۳۰	نوح (ع) عليه السلام
۳۱	سام عليه السلام
۳۱	حام بن نوح عليه السلام
۳۲	يافث بن نوح عليه السلام
۳۲	هود عليه السلام
۳۳	صالح عليه السلام
۳۳	حنظلة بن صفوان عليه السلام
۳۴	ابراهيم عليه السلام
۳۷	لوط عليه السلام
۳۷	اسحق عليه السلام
۳۸	يعقوب بن اسحق عليهما السلام
۳۸	يوسف بن يعقوب عليهما السلام
۴۱	اسباط
۴۱	خضر (ع) عليه السلام
۴۱	ايوب (ع) عليه السلام
۴۲	شعيب عليه السلام
۴۲	موسى عليه السلام
۴۷	هارون عليه السلام
۴۷	گدعون و يفتاح عليهما السلام
۴۷	يوشع عليه السلام
۴۸	كالب عليه السلام
۴۸	حزقيل عليه السلام
۴۸	بينحاس / فينحاس عليه السلام
۴۸	الياس عليه السلام
۴۹	اليسع عليه السلام
۴۹	اشماويل عليه السلام
۵۰	داود عليه السلام
۵۱	ناتان و گاد عليهما السلام
۵۱	سليمان عليه السلام
۵۳	اخيا شيلوهى و عدو (عذر) عليهما السلام
۵۳	آسا عليه السلام

۵۳	یهو بن حبانى و ضحا ییهو بن یملا علیهما السلام
۵۳	شعیا علیه السلام
۵۴	ارمیا علیه السلام
۵۵	دانیال علیه السلام
۵۵	یونس علیه السلام
۵۶	عاموس و هوشی یع علیهما السلام
۵۶	صادق و صدوق و سلوم علیهما السلام
۵۶	ذی الکفل علیه السلام
۵۷	توایل و حکای علیهما السلام
۵۷	زحریا و مل اخى علیهما السلام
۵۷	زکریّا علیه السلام
۵۸	یحیی بن زکریّا علیه السلام
۵۸	عیسی علیه السلام
۶۱	مقاله دوم در ذکر انبیاء
۶۱	هابیل
۶۱	ذی القرنین
۶۱	ابى ملح و ملکى صدق
۶۱	لابان
۶۱	دارع و ایثان و هیمان و حلکون و زمرى
۶۱	شمعون
۶۲	الداد و میداد
۶۲	اسیر و القانا
۶۲	ابى ایاف
۶۲	عالی
۶۲	اغریرث
۶۲	یسونون طالوت
۶۲	دیدوثا
۶۲	عزریا
۶۲	زخریاهو
۶۳	میشائیل
۶۳	حنتیا و اساف و موس و البعر بن هودیاهو و عودی و یحزى ایل

عوثدیا	۶۳
احاب بن فولا و عورصنا و حلقیه [و] شمعی	۶۳
حبقا و حبقو	۶۳
شمعون	۶۳
جرجیس	۶۳
خالد بن ستان	۶۳

فصل دوم از باب اوّل	۶۵
در ذکر حکما و بزرگانی که پیغمبر نبودند اما در کار حقّ سعی نمودند	۶۵
فمنهم الحکما	۶۵
لقمان علیه السلام	۶۵
فیثاغورث	۶۶
جاماسب	۶۶
بقراط	۶۶
بقراطیس	۶۷
سقراط	۶۷
افلاطون	۶۷
ارسطاطالیس	۶۸
بلیناس	۶۸
جالینوس	۶۹
بطلیموس	۶۹
تیادق	۶۹
بوذرجمهر	۶۹
اصحاب الکهف	۷۳
شمشون	۷۴
تبع	۷۴
قیمون	۷۵

باب دوم	۷۷
در ذکر پادشاهان که پیش از اسلام بوده‌اند، و آن مشتمل است بر چهار فصل	۷۷
فصل اوّل: در ذکر پیشدادیان:	۷۷
گیومرث	۷۷

۷۷	[شعر]
۷۸	هوشنگ
۸۰	طهمورث
۸۱	جمشید
۸۲	ضحاک
۸۳	فریدون
۸۵	منوچهر
۸۵	نوزد
۸۵	افراسیاب
۸۵	زو
۸۶	گرشاسف
۸۷	فصل دوم: در ذکر پادشاهان کیانیان
۸۷	کیقباد
۸۷	کیکائوس
۸۹	کیخسرو
۹۰	لهراسف
۹۱	گشتاسف
۹۲	بهمن
۹۳	همای
۹۳	داراب
۹۴	دارا
۹۴	اسکندر
۹۷	فصلی سیم: از باب دوم
۹۷	در ذکر ملوک الطوائف
۹۷	فرقة اول
۹۷	فرقة دوم
۹۸	اشک بن دارا
۹۸	اشک بن اشک
۹۸	شاپور بن اشک
۹۸	بهرام بن شاپور

۹۸		بلاش بن بهرام
۹۸		هرمزد بن بلاش
۹۹		نرسی
۹۹		فیروز
۹۹		بلاش
۹۹		خسرو
۹۹		بلاشان
۹۹		اردوان
۹۹		فرقه سیم
۱۰۰		اردوان بن اشغ
۱۰۰		خسرو بن اشغ
۱۰۰		بلاش بن اشغ
۱۰۰		گودرز
۱۰۰		نرسی
۱۰۰		گودرز
۱۰۰		نرسی
۱۰۱		اردوان بن نرسی
۱۰۳		فصلی چهارم: از باب دوم
۱۰۳		در ذکر پادشاهان ساسانیان
۱۰۳		اردشیر بابکان
۱۰۵		شاپور بن اردشیر
۱۰۵		اورمزد بن شاپور
۱۰۵		بهرام بن اورمزد
۱۰۶		بهرام بن بهرام
۱۰۶		بهرام بن بهرام بن بهرام
۱۰۶		نرسی بن بهرام
۱۰۶		اورمزد بن نرسی
۱۰۶		شاپور بن اورمزد
۱۰۸		رومی و گرجی به ایران‌اند از کارِ گیل
۱۰۸		اردشیر [نیکوکار]
۱۰۹		شاپور بن شاپور

۱۰۹	بهرام بن شاپور
۱۰۹	یزدگرد بن بهرام
۱۱۰	یزدگرد بن شاپور
۱۱۰	بهرام بن یزدگرد
۱۱۲	یزدگرد بن بهرام گور
۱۱۲	هرمزد بن یزدگرد
۱۱۲	فیروز بن یزدگرد
۱۱۳	بلاش بن فیروز
۱۱۳	قباد بن فیروز
۱۱۳	کسری انوشروان
۱۱۷	کسری هرمزد
۱۱۷	بهرام چوبین
۱۱۸	کسری پرویز
۱۱۹	کسری شیرویه
۱۲۰	کسری اردشیر
۱۲۰	فرایین
۱۲۰	بوران دخت
۱۲۰	آزرمی دخت
۱۲۰	فرخزاد
۱۲۱	کسری یزدگرد
۱۲۳	باب سیم: در ذکر پیغمبر ما محمد مصطفی (ص) و خلفا و اولاد
۱۲۳	مقدمه در شرح نسب مطهرش و قبایل عرب که بنویسند
۱۲۶	فصل اول: از باب سیم
۱۴۷	[در ذکر خصایص رسول صلی الله علیه وسلم]
۱۴۸	ذکر ازدواج پیغمبر صلی الله علیه و سلم
۱۵۱	در ذکر دبیران رسول صلی الله علیه و سلم
۱۵۱	ذکر اسامی پیغمبر صلی الله علیه و سلم
۱۵۲	دیگر در اعمام و عمات پیغمبر صلی الله علیه و سلم
۱۵۲	ذکر مخلفات [پیغمبر صلی الله علیه و سلم]
۱۵۵	فصل دوم: از باب سیم
۱۵۵	در ذکر خلفای راشدین و امرای مهتدین رضوان الله علیهم اجمعین

۱۵۵		خلیفة رسول الله ابو بكر رضى الله عنه
۱۶۰		امير المؤمنين عمر الفاروق رضى الله عنه
۱۶۹		امير المؤمنين عثمان
۱۷۴		حضرت امير المؤمنين اسد الله الغالب على بن ابى طالب عليه السلام
۱۸۰		امير المؤمنين و حفدة رسول رب العالمين
۱۸۰		امام المجتبى حسن بن على المرتضى عليه السلام
۱۸۳		فصل سیم: از باب سیم
۱۸۳		در ذکر تمامی ائمة معصوم عليهم السلام
۱۸۳		الشهيد حسين بن امير المؤمنين على المرتضى عليهما السلام
۱۸۴		زين العابدين عليه السلام
۱۸۴		الباقر عليه السلام
۱۸۵		الصادق عليه السلام
۱۸۵		الكاظم عليه السلام
۱۸۶		الرضا عليه السلام
۱۸۶		الجواد التقى عليه السلام
۱۸۷		التقى عليه السلام
۱۸۷		العسكري عليه السلام
۱۸۷		المهدي عج
۱۸۹		فصل چهارم: از باب سیم
۱۸۹		الصحابية العظام من المهاجرين و الانصار
۱۹۰		العشرة المبشرة
۱۹۱		ابو عبيده [الجراح]
۱۹۴		محزور بن نضلة بن عبدالله
۱۹۴		[نضلة بن عبيد بن الحارث الاسلمى]
۱۹۴		نُعیم بن النحام
۱۹۴		هشام بن عتبة
۱۹۴		هشام بن عاص
۱۹۵		أسامة بن زيد بن حارثة
۱۹۵		انس بن مالك بن نصر الانصارى
۱۹۶		ابو أمامه

۱۹۶	ابو بُرده بن قیس برادر ابوموسی اشعری.
۱۹۶	ابو بَرزه
۱۹۶	ابو بکره
۱۹۶	ابو حَذیفه
۱۹۶	ابو دُجانه
۱۹۶	ابو درداء
۱۹۶	ابو رافع
۱۹۷	ابو سعید
۱۹۷	ابو سلمه
۱۹۷	ابو ضَمیرَه
۱۹۷	ابو طلحه
۱۹۷	ابو الطفیل
۱۹۷	ابو عامر
۱۹۷	ابو العاص
۱۹۷	ابو عبیده ثقفی
۱۹۷	ابو عبد الرحمن
۱۹۷	ابو عبس
۱۹۷	ابو کبشه
۱۹۸	ابو لُبابه
۱۹۸	ابوموسی
۱۹۸	ابو محذورَه
۱۹۸	ابو مرثد
۱۹۸	ابو مسعود
۱۹۸	ابو مویهبه
۱۹۸	ابو نافع
۱۹۸	ابو هُزیره
۱۹۹	ابو الهیثم
۱۹۹	ابو الیسر
۱۹۹	بُریده
۱۹۹	براء بن عازب
۱۹۹	براء بن معرور
۱۹۹	بشیر

۱۹۹	بِشْر عمرو
۱۹۹	بِشْر بن بَرَاء
۱۹۹	یَعْلَى بن مُثَنِّه
۱۹۹	یَعْلَى بن مَرْه
۲۰۰	بلال بن حارث
۲۰۰	بشْر بن عمرو
۲۰۰	بُجَیر بن ابی بجیر
۲۰۰	التا
۲۰۰	تمیم بن اوس
۲۰۰	الثا
۲۰۰	ثوبان
۲۰۰	ثابت بن أَقْرَم
۲۰۰	ثابت بن قیس
۲۰۰	ثابت بن خالد
۲۰۰	الجمیم
۲۰۰	جریر جریر بن عبدالله
۲۰۰	جابر جابر بن عبدالله انصاری
۲۰۰	جابر جابر بن سمره
۲۰۱	جَبَّار جَبَّار بن صخر
۲۰۱	جُبَیر
۲۰۱	جهجاه
۲۰۱	جهیم
۲۰۱	جهدمه
۲۰۱	الحا
۲۰۱	حارث
۲۰۱	حارث
۲۰۱	حریث
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حاطب
۲۰۱	حُجْر بن عدی
۲۰۱	حُذَیفه

۲۰۲	حکیم
۲۰۲	خریم
۲۰۲	حسان
۲۰۲	حُصَین
۲۰۲	حمل
۲۰۲	حَنْظَلَه
۲۰۲	حَنْظَلَه
۲۰۲	حبیب بن عدی الاوسی
۲۰۳	حارث
۲۰۳	حَرَام بن مُلْحَان
۲۰۳	الْحَا
۲۰۳	خالد بن ولید
۲۰۳	خالد بن اَسید
۲۰۳	خالد بن حکیم بن حِزَام
۲۰۳	خَشْخَاش بن خِیَاب
۲۰۳	خُفَاف بن نَدْبَه
۲۰۳	خَوَات بن جبیر بن نعمان الانصاری البدوی
۲۰۳	خُثَیْس بن حُذَافَة السهمی القرشی
۲۰۳	خَارِجَة بن ابی رُهَیْر بدوی انصاری خزرَجی
۲۰۳	خَلَاد بن السائب بن سُویْد، از بنی حارث خزرَجی
۲۰۳	حُبَاب بن منذر از بنی خثعم خزرَجی
۲۰۳	حُبَاب مولای عتبه بن خزاعه، مهاجر بدوی
۲۰۳	حُرَاش بن الصمة از بنی خثعم خزرَجی
۲۰۳	دَخِیْة بن [خليفة الكلبی الخزرَجی
۲۰۴	داود بن بلال بن اَحِیْهه ابولیلی انصاری
۲۰۴	دَعْفَل بن حَنْظَلَة بن النساب الشیبانی
۲۰۴	الذال
۲۰۴	ذوالشمالین
۲۰۴	ذوالبجادیْن عبدالله بن عبد نهم
۲۰۴	ذوالیدین عمرو بن عبدالعزّی الخزاعی
۲۰۴	ذکوان بن عبد قیس
۲۰۴	الراء

۲۰۴	رافع بن خدیج بن رافع الانصاری الاوسی
۲۰۴	رافع بن مالک عجلان انصاری بدری خزرچی
۲۰۴	ربیعة بن الحارث بن عبدالمطلب بن هاشم
۲۰۴	رفاعة بن خدیج
۲۰۴	رفاعة بن عبدالمنذر بن زبیر
۲۰۴	رفاعة بن وقش الاشهل
۲۰۴	رکانة بن عبد یزید بن هاشم بن المطلب بن عبد مناف
۲۰۴	الزنا
۲۰۴	زیاد بن لبید بن ثعلبة بن زریق انصاری خزرچی
۲۰۴	زیاد بن السکن انصاری
۲۰۴	زیرقان حصین بن بدر
۲۰۵	زید بن ثابت بن ضحاک الانصاری
۲۰۵	زید الخیل بن مهلهل بن زید بن منبہ الطائی
۲۰۵	زید بن ارقم [بن اسد بن عبد الله
۲۰۵	زید بن خالد الجهنی
۲۰۵	زید بن الحارث بن الخزرج
۲۰۵	السین
۲۰۵	سالم بن معقل
۲۰۵	سایب بن عوام
۲۰۵	سعد بن عبادة الانصاری
۲۰۵	سعد بن معاذ الانصاری ارباب صحابه
۲۰۵	سعد بن ربیع بن عمرو الخزرچی انصاری عقبی بدری
۲۰۵	سعد بن قرظ چون بلال بن رباح
۲۰۵	سعد بن خیشمه از بنی حارثة الانصاری]
۲۰۶	سعید العاص الاموی
۲۰۶	سلیم بن ملحان
۲۰۶	سفینه [ابوعبد الرحمن]
۲۰۶	سکران بن عمرو
۲۰۶	سلمان فارسی
۲۰۸	سلمان بن ربیعة الباهلی
۲۰۸	سلمة بن عمرو بن اکوع اسلمی
۲۰۸	سمرة بن جندب

۲۰۸	سمرة بن جناده بن حجر بن زیاد السوائی
۲۰۸	سمرة بن فاتک الاسدی
۲۰۸	سمرة بن معیر الجمحی
۲۰۸	سهل بن حنیف بن واهب الانصاری
۲۰۸	سهیل بن عمرو
۲۰۸	سهل بن سعد ساعدی
۲۰۹	سویط بن سعد بن حرمله از بنی عبدالدار
۲۰۹	سوید بن مقرن
۲۰۹	سلیط بن عمرو
۲۰۹	سلمة بن وقش از بنی عبدالاشهل الاوسی [انصاری بدری]
۲۰۹	الشین
۲۰۹	شرحبیل بن حسنه
۲۰۹	شدّاد بن الهادلیتی
۲۰۹	شدّاد بن اوس نجاری انصاری بدری
۲۰۹	شجاع بن وهب الاسدی، مهاجر بدری
۲۰۹	شقران مولای رسول الله
۲۰۹	شمّاس بن عثمان مخزومی
۲۰۹	شبیة بن عثمان بن ابی طلحه
۲۰۹	الصاد
۲۰۹	صفوان بن بیضا، وهو ابن وهب بن ربیعہ
۲۱۰	صفوان المعطل سلمی ابو عمر ذکوانی
۲۱۰	صفوان بن الیخان
۲۱۰	صحار بن عیاش العبّدی
۲۱۰	الضاد
۲۱۰	ضحاک بن سفیان الکلابی
۲۱۰	ضحاک بن قیس فهری
۲۱۰	الطاء
۲۱۰	طفیل بن حارث بن المطّلب
۲۱۰	طفیل بن حارث
۲۱۰	طفیل بن مالک بن ختساء
۲۱۰	طلیحة بن خویلد
۲۱۰	طاوس بن مکحول

۲۱۰	طلیب بن عمرو بن وهب بن عبد
۲۱۰	الظاء
۲۱۰	ظهیر بن رافع [بن عدی الاوسی انصاری بدری]
۲۱۰	ظهیر بن سنان الاسدی
۲۱۱	العين
۲۱۱	عبدالله بن انیس [ابویحیی]
۲۱۱	عبدالله بن اریقط
۲۱۱	عبدالله بن سلام
۲۱۱	عبدالله بن ام مکتوم الاعمی
۲۱۱	عبدالله بن ابی اوفی
۲۱۱	عبدالله بن حمیر
۲۱۱	عبدالله بن جبیر الخزاعی
۲۱۱	عبدالله بن جبیر بن النعمان الاوسی انصاری بدری
۲۱۱	عبدالله بن سلمة العجلانی
۲۱۱	عبدالله بن صامت
۲۱۱	عبدالله بن حکیم بن حزام
۲۱۱	عبدالله بن عمرو عاص
۲۱۱	عبدالله بن عامر بن کریز
۲۱۲	عبدالله بن عوسجه
۲۱۲	عبدالله بن عباس
۲۱۲	عبدالله بن طارق الظفری بدری
۲۱۲	عبدالله بن مغفل
۲۱۲	عبدالله بن بحینه
۲۱۲	عبدالله بن بسر
۲۱۲	عبدالله بن عمر خطّاب
۲۱۲	عبدالله بن ابی بکر صدیق
۲۱۲	عبدالرحمن بن ابی بکر رض
۲۱۲	عبدالله بن رواحة الخزرجی الانصاری بدری
۲۱۲	عبدالله بن عمرو [ابوجابر انصاری عقبی بدری]
۲۱۲	عبدالله بن زید خزرجی
۲۱۲	عبدالرحمن بن سمرة
۲۱۳	عبّاس بن عبدالمطلب

- ۲۱۳..... عباس بن عباد بن نضله
- ۲۱۳..... عمرو بن امیه ضمری
- ۲۱۳..... عمرو بن الجموح الخزرجی انصاری
- ۲۱۳..... عمرو بن سعید بن عاص بن امیه
- ۲۱۳..... عباد بن صامت بن قیس خزرجی
- ۲۱۳..... عباد بن قیس
- ۲۱۳..... عائذ بن عمرو مزنی
- ۲۱۳..... عاصم بن ثابت بن ابی الافلح
- ۲۱۳..... عاصم بن عدی
- ۲۱۳..... عامر بن فهیره، هزلای ابوبکر
- ۲۱۳..... عامر بن کریر
- ۲۱۳..... عتاب بن اسید
- ۲۱۴..... عتبه بن مسعود
- ۲۱۴..... عثمان بن ابی العاص ثقفی
- ۲۱۴..... عثمان بن حنیف
- ۲۱۴..... عؤیمر بن حارث
- ۲۱۴..... عدی بن حاتم الطائی
- ۲۱۴..... عروہ بن مسعود ثقفی
- ۲۱۴..... عرابہ بن اوس قبیضی
- ۲۱۴..... عباد بن بشر بن قیطی انصاری بدری اوسی
- ۲۱۴..... عقبه بن عامر جهنی
- ۲۱۴..... عقبه بن عامر بن عبس
- ۲۱۴..... عقیل بن ابی طالب
- ۲۱۴..... عکرمه بن ابو جهل
- ۲۱۴..... عکراش بن ذؤیب
- ۲۱۴..... عکاشة بن محصن الاسدی
- ۲۱۵..... علاء بن عبدالله حضرمی
- ۲۱۵..... علقمة بن علائه
- ۲۱۵..... عمرو بن حارث از بنی مخزوم
- ۲۱۵..... عمرو بن الحمق
- ۲۱۵..... عمرو بن عاص
- ۲۱۵..... عامر بن ابی وقاص

۲۱۵	عمرو بن معدی کرب
۲۱۵	عمرو بن مسیح طائی
۲۱۵	عمارة بن حزم الانصارى
۲۱۵	عمارة بن عقبه بن ابی معیط
۲۱۵	عمران بن حصین
۲۱۶	عُمَیر مولاى ابی اللحم الغفارى
۲۱۶	عوف بن حارث،
۲۱۶	عوف بن مالک الاشجعی
۲۱۶	عیاض بن حماد الدارمی
۲۱۶	عامر بن ربیعہ
۲۱۶	عامر بن عبد عمرو
۲۱۶	عامر بن الحارث فہری
۲۱۶	عامر بن مخلد انصارى بدری
۲۱۶	عامر بن مسلمة انصارى بدری
۲۱۶	عامر بن امیة انصارى
۲۱۶	الغین
۲۱۶	غالب لیثی
۲۱۶	الفا
۲۱۶	فضالة بن عبید
۲۱۶	فیروز دیلمی
۲۱۶	القاف
۲۱۶	قتادة بن نعمان انصارى
۲۱۷	قطبة بن عامر
۲۱۷	قیس بن سعد بن عبادة الانصارى
۲۱۷	قیس بن عاصم بن خالد المنقرى التمیمی
۲۱۷	قیس بن ابی صعصعه انصارى خزرجی عقبی بدری
۲۱۷	قیس بن عبد المنذر الانصارى
۲۱۷	الكاف
۲۱۷	كلثوم بن الہدم الاوسى انصارى
۲۱۷	کعب بن مالک الخزرجی الانصارى
۲۱۷	کعب بن عمرو ابوالیسر انصارى
۲۱۷	کعب بن عجرة انصارى سلمی

۲۱۷	اللام
۲۱۷	لبید بن ربیعہ بن عامر بن مالک
۲۱۸	المیم
۲۱۸	محمد
۲۱۸	محمود بن مسلمہ
۲۱۸	مالک بن سنان از بنی خدرہ خزرجی
۲۱۸	مالک بن نضله
۲۱۸	مجاشع بن مسعود
۲۱۸	مجالد بن مسعود
۲۱۸	مرثد بن ابی مرثد الغنوی
۲۱۸	مُعَاذ و مُعَوِّذ
۲۱۸	مُذَیِّر بن عمرو بن خنيس الخزرجی
۲۱۸	مُزَّة بن ابی عثمان، مولای ابوبکر
۲۱۸	مسطح بن اثاثه
۲۱۸	مسلمة ساریان رسول (ص)
۲۱۸	مُعَاذ بن جبل
۲۱۸	مَعْقِل بن سنان
۲۱۹	مَعْقِل بن مَقْرَن
۲۱۹	مَعْقِل بن یسار
۲۱۹	معن بن عدی
۲۱۹	مُعْتَب بن قشیر الاوسی الانصاری
۲۱۹	مُغْبِرَة بن شعبه بن مسعود ثقفی
۲۱۹	مَعْن بن زید الخیل
۲۱۹	النون
۲۱۹	نعمان بن مَقْرَن
۲۱۹	نعمان بن بشیر الانصاری
۲۱۹	نعیم بن اوس داری
۲۱۹	نعیم بن مسعود الاشجعی
۲۱۹	نوفل بن معاویة الدیلمی
۲۱۹	نوفل بن حارث بن عبدالمطلب
۲۱۹	نافع بن عتبہ بن ابی وقاص الزهری
۲۲۰	الها

۲۲۰	هشام بن حکیم بن حزام
۲۲۰	هاشم بن العاص
۲۲۰	هانی بن نيار ابویردة الانصارى
۲۲۰	الواو
۲۲۰	واثلة بن الاسقع
۲۲۰	ولید بن عُقبه بن ابى مُعیط
۲۲۰	وحشى بن حرب، قاتل حمزه
۲۲۰	واقد بن عبدالله
۲۲۰	اليا
۲۲۰	يسار، مولاى يغمبر
۲۲۰	ياسر بن عامر
۲۲۱	مؤلفه القلوب
۲۲۱	أقرع بن حابس تميمى
۲۲۱	ابو سفيان بن صخر بن حبيب
۲۲۱	حکیم بن حزام
۲۲۱	خُوَيْطِب بن عبد الغزى
۲۲۱	حارث بن هشام
۲۲۱	جُبَيْر بن مُطعم
۲۲۱	سهيل بن عمرو
۲۲۲	صفوان بن اميّه
۲۲۲	عَيسِيَة بن حصن از بنى غطفان
۲۲۲	عبّاس بن مرداس سُلمى
۲۲۲	علاء بن حارثه ثقفى
۲۲۲	فوات بن حيان از بنى سعد
۲۲۲	قيس بن مَخْرَمه
۲۲۲	مالک بن عوف النصرى
۲۲۲	المنافقون
۲۲۲	عبدالله بن سعد بن ابى سرح
۲۲۲	عبدالله بن أُبَيّ سَلول
۲۲۲	جُلاس بن سُويد بن صامت
۲۲۲	ملفع تميمى
۲۲۲	حُصَيْن بن نمر

۲۲۲	مژه بن ربیع، ابو حاضر اعرابی
۲۲۳	کعب بن مالک
۲۲۴	ابراهیم بن یزید النخعی
۲۲۴	مکّه
۲۲۶	ابو صالح ذکوان السمان
۲۲۶	ابو صالح ماهان الحنفی
۲۲۶	ابو صالح مفسّر مولای امّ هانی، خواهر مرتضی علی ع
۲۲۶	ابو مخلد
۲۲۷	ابو نضره
۲۲۷	ابو وایل شقیق بن سلمه الازدی
۲۲۷	ابو وجره یزید بن عبید
۲۲۷	البا
۲۲۷	الثا
۲۲۷	ثابت بن اسلم السمان
۲۲۷	الجیم
۲۲۷	جابر بن یزید جعفی
۲۲۷	الحا
۲۲۷	حمران بن ابان، از موالی عثمان بود
۲۲۷	حماد بن ابی سلیمان
۲۲۷	حمید بن طرخان الطویل
۲۲۷	الخا
۲۲۷	خارجة بن مصعب
۲۲۷	الدال
۲۲۷	داود بن ابی هند السرخسی
۲۲۸	الرا
۲۲۸	ربیع بن خثیم الثوری الکوفی
۲۲۸	رجاء بن حیاة
۲۲۸	ربیع بن انس
۲۲۸	الزا
۲۲۸	زر بن جیش
۲۲۸	السین
۲۲۸	سعید بن ایاس الجریری

۲۲۸	سلمان بن ربیعہ
۲۲۸	سلمان بن منیہ
۲۲۹	سالم بن ابی الجعد
۲۲۹	سماک بن مخرمۃ الاسدی
۲۲۹	سماک بن عبید العبسی
۲۲۹	سالم بن عبد اللہ بن عمر الخطّاب
۲۲۹	الشین
۲۲۹	شمس بن عطیۃ الکوفی
۲۲۹	الصاد
۲۲۹	صالح بن حسان
۲۲۹	صالح بن کیسان
۲۲۹	الضاد
۲۳۰	عبد اللہ بن شبرمہ
۲۳۰	عبد اللہ بن عبید اللہ
۲۳۰	عبد اللہ بن عون یعرف بابن العون
۲۳۰	عبد الرحمن بن هرم الاعرج
۲۳۰	عبد الرحمن بن یزید النخعی
۲۳۰	عبد اللہ بن خلیفۃ الہمدانی
۲۳۰	عبد الرحمن بن اسود
۲۳۰	عبد الملک بن عسیر
۲۳۰	عبیدۃ بن عمر السلمانی
۲۳۱	عطاء بن یسار
۲۳۱	عامر بن شراحیل
۲۳۱	عکرمہ مولای ابن عبّاس
۲۳۱	عمارۃ بن عبد اللہ بن صیّاد
۲۳۱	علاء بن عبد الرحمن
۲۳۱	عبد الرحمن بن اذینہ
۲۳۱	عروۃ بن زبیر
۲۳۱	عمر بن عبید اللہ معمر التیمی
۲۳۱	عروۃ بن زید الخیل الطایبی
۲۳۲	قتادۃ بن دعامہ سدوسی
۲۳۲	قرظۃ بن ارطاة

۲۳۲	قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رض
۲۳۲	الكاف
۲۳۳	اللام
۲۳۳	لیث بن ابی سلم
۲۳۳	المیم
۲۳۳	محمد بن المکندر
۲۳۴	محمد بن اسحق بن یسار
۲۳۴	محمد بن عبد الحمید خراسانی
۲۳۴	منصور بن معتمر السملی
۲۳۴	میسره العابدی
۲۳۴	میسور بن مخزوم بن نوفل
۲۳۴	معرو بن سوبد
۲۳۴	مسروق بن اجدع همدانی
۲۳۴	مکحول شامی
۲۳۴	مکحول الازدی
۲۳۴	مقسّم
۲۳۴	مسلم الخياط
۲۳۴	محارب بن دثار
۲۳۴	مروة بن شراحیل الهمدانی
۲۳۴	موسی بن انس بن مالک
۲۳۴	النون
۲۳۵	الها
۲۳۵	الیا
۲۳۵	یزید بن عبدالله
۲۳۵	یزید بن شجره الرهاوی
۲۳۵	یحیی بن سعید الانصاری
۲۳۵	یونس بن عبید بن عبد القیس
۲۳۵	یزید بن کیسان الکوفی
۲۳۷	فصل پنجم: از باب سوم
۲۳۷	معاویه
۲۳۹	یزید بن معاویه

۲۵۵	القادر ب صنع الله
۲۵۷	المنصور بالله
۲۵۷	هشام بن عبد الملك
۲۵۸	المكتفى بالله
۲۵۸	وليد بن يزيد بن عبد الملك [بن] مروان
۲۵۹	الشاكر لانعم الله
۲۵۹	يزيد بن وليد بن عبد الملك بن مروان
۲۶۰	المتعز بالله
۲۶۰	ابراهيم بن وليد بن عبد الملك
۲۶۰	القائم بحق الله
۲۶۰	مروان بن محمد بن مروان
۲۶۵	فصل ششم: از باب سیم
۲۶۵	در ذکر خلفای بنی عباس رضوان الله عليهم
۲۶۵	السفاح
۲۶۶	المنصور بالله
۳۰۲	علی ابو [محمد] علی بن معتضد
۳۰۳	جعفر ابو الفضل جعفر بن معتضد
۳۰۶	محمد ابو منصور محمد بن معتضد بن موفق بن متوکل بن محمد
۳۰۷	محمد ابو العباس محمد بن مقتدر بن معتضد
۳۰۹	ابراهيم ابو اسحق ابراهيم بن معتضد
۳۱۰	عبد الله ابو القاسم عبد الله بن مكتفى بن مقتدر بن معتضد
۳۱۱	فضل ابو القاسم فضل بن مقتدر بن معتضد
۳۱۲	عبد الكريم ابو بكر عبد الكريم بن مطيع
۳۱۲	احمد ابو العباس احمد بن اسحق
۳۱۴	عبد الله ابو جعفر عبد الله بن قادر
۳۱۸	عبد الله ابو القاسم عبد الله بن الامير
۳۱۹	احمد المستظهر بالله ابو العباس احمد
۳۲۰	فضل ابو منصور فضل بن مستظهر بن مقتدى
۳۲۱	جعفر [ابو منصور] جعفر
۳۲۲	محمد ابو عبد الله محمد بن مستظهر

۳۳۱	باب چهارم: در ذکر پادشاهان که در زمان اسلام بوده اند
۳۳۱	فصل اول: در ذکر پادشاهان
۳۳۷	فصل دوم
۳۳۷	باب چهارم: در ذکر پادشاهان سامانیان
۳۴۹	فصل سیوم
۳۴۹	از باب چهارم: در ذکر پادشاهان غزنویان
۳۶۳	فصل چهارم
۳۶۳	از باب چهارم: در ذکر پادشاهان غوریان
۳۶۹	فصل پنجم
۳۶۹	از باب چهارم: در ذکر پادشاهان دهلان بتخصیص آل بویه
۳۷۳	نسخه شادروان عبدالحمید مولوی
۳۸۵	فصل ششم
۳۸۵	از باب چهارم: در ذکر پادشاهان سلجوقیان
۴۳۱	فصل هفتم
۴۳۱	از باب چهارم: در ذکر پادشاهان خوارزمشاهیان
۴۴۵	فصل هشتم
۴۴۵	از باب چهارم: در ذکر اتابکان
۴۴۵	ذکر شعبه اول: سلغریان
۴۴۷	ذکر شعبه دوم از سلغریان به فارس
۴۵۱	فصل نهم
۴۵۱	از باب چهارم: در ذکر اسماعیلیان
۴۶۷	فصل دهم
	از باب چهارم: در ذکر قراختایان

۴۷۵	فصل یازدهم
۴۷۵	باب چهارم: در ذکر حکام و اتابکان لرستان
۴۷۷	لر بزرگ
۴۸۵	مقدمه باب دوم
۴۹۵	فصل دوازدهم
۴۹۵	باب چهارم: در ذکر احوال ترک و مغول
۵۰۷	احفاده
۵۱۵	مقصد
۵۱۸	اوگتای قان
۵۱۹	جوجی (توشی) خان
۵۲۰	چغتای خان
۵۲۱	تولوی خان
۵۲۱	گیوکی خان
۵۲۲	مینگکه قان
۵۲۳	هولاگو خان
۵۲۴	آبقای خان
۵۲۶	احمدخان
۵۲۶	احمدخان بن هولاگو خان بن چنگزخان
۵۲۷	ارغون خان
۵۲۷	ارغون خان بن آبقای خان بن هولاگو خان
۵۳۰	گیخان خان
۵۳۹	ابوسعید بهادرخان
۵۵۰	شهرزاده آذربایکان
۵۵۷	سلطان محمد
۵۵۹	طغاتی مورخان
۵۶۴	شهرزاده ساتی بیک
۵۶۵	طغاتی مورخان
۵۶۷	تیمورخان
۵۶۷	سلطان سلیمان خان
۵۹۶	امارت ملک اشرف
۶۰۸	حکومت و تسلط اخی چوق

سلطنت سلطان اویس	۶۰۹
سلطنت سلطان حسین	۶۱۷
خبر قتل سلطان حسین	۶۳۹
وقایع سنه ثمان و ثمانین و سبع مایه	۶۵۵
وقایع سنه احدی و تسعین و سبع مایه	۶۶۳
سنه اثنی و تسعین و سبع مایه	۶۶۴
سنه ثلاث و تسعین و سبع مایه	۶۶۴
سنه اربع و تسعین و سبع مایه	۶۶۶
حکومت خرم به عراق عجم	۶۶۷
حکومت اقچکی به ولایت عراق عجم پنج سال	۶۶۹
سنه اثنی و تسعین و سبع مایه	۶۷۱
سنه ثلاث و تسعین و سبع مایه	۶۷۲
سنه اربع و تسعین و سبع مایه	۶۷۳
سنه خمس و تسعین و سبع مایه	۶۷۳
باب پنجم	۶۷۴
فصل اول از باب پنجم	۶۷۵
اثمه و مجتهدان	۶۷۵
[فصل دوم از باب پنجم]	۶۷۸
اول: نافع بن عبدالرحمن	۶۷۸
دوم: عبدالله بن کثیر مکی	۶۷۸
سیوم: ابو عمرو بن العلاء البصری	۶۷۹
چهارم: عبدالله بن عامر دمشقی	۶۷۹
پنجم: عاصم بن ابی النجود الکوفی	۶۷۹
ششم: حمزه بن حبیب بن عمارة الزیات الکوفی	۶۷۹
هفتم: علی بن حمزة الکسابی الکوفی	۶۷۹
هشتم: ابو جعفر یزید بن القعقاع المدنی	۶۷۹
نهم: خلف بن هشام البزار و بروایه اسمه قتیبه	۶۷۹
دهم: ابو محمد یعقوب بن اسحق بن زید بن اسحق الحضرمی البصری	۶۷۹
[فصل سیم از باب پنجم در ذکر محدثان]	۶۷۹
اول: ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن مغیره الجعفی البخاری	۶۷۹

۶۷۹	دوم: ابوالحسین مسلم بن حجاج بن مسلم القشیری النیشابوری، در رابع
۶۷۹	سیوم: ابوداود سلیمان بن اشعث بن اسحق الازدی السجستانی
۶۸۰	چهارم: ابوعیسی محمد بن عیسی بن سورة السلمی الترمذی
۶۸۰	پنجم: ابوعبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی النسائی
۶۸۰	ششم: ابوعبدالله محمد بن یزید ماجه القزوینی
۶۸۰	هفتم: ابومحمد [عبدالله بن عبد الرحمن] الدارمی

۶۸۰	فصل چهارم از باب پنجم
۶۸۴	شیخ فضیل عیاض هروی
۶۸۵	شیخ حاتم بن یوسف اصم
۶۸۵	شیخ معروف، ابو محفوظ بن فهرز کرخی
۶۸۵	شیخ محمد سناک معاصر معروف کرخی
۶۸۸	شیخ ذوالکفل برادر ذوالنون مصری
۶۸۹	شیخ ابوعبدالله احمد بن یحیی بن جلاء
۶۸۹	شیخ محمد علی حکیم ترمذی
۶۹۰	شیخ ابوالحسین سمری مغلّس السقّطی
۶۹۰	شیخ ابوزکریا یحیی بن معاذ رازی واعظ
۶۹۱	شیخ محمد بن اسمعیل سامری
۶۹۱	شیخ ابو حفص عمر بن مسلم حدّاد نیشابوری
۶۹۱	شیخ ابوصالح حمدون بن احمد قصّار نیشابوری
۶۹۱	شیخ ابومحمد سهل بن عبدالله سمری
۶۹۱	شیخ ابواسحق ابراهیم بن یحیی کویان تبریزی
۶۹۲	شیخ ابوسعید احمد بن عیسی خوّاز بغدادی
۶۹۲	شیخ ابوالحسین علی بن سهل اصفهانی
۶۹۲	شیخ ابو حمزه برّاز بغدادی
۶۹۲	شیخ ابوبکر احمد بن نصر دقاق
۶۹۲	شیخ ابومحمد عبدالله بن محمد خوّاز رازی
۶۹۲	شیخ ابو حمزه خراسانی
۶۹۲	شیخ ابواسحق ابراهیم بن احمد خواص
۶۹۲	شیخ ابوعبدالله عمرو بن عثمان مکی
۶۹۳	[شیخ] ابوالحسین احمد بن محمد نوری بغدادی
۶۹۳	شیخ ابوالقاسم جنید بن محمد نهاوندی قواریری

- ۶۹۳..... شیخ ابو عثمان سعید بن اسمعیل حیری
- ۶۹۳..... شیخ ممشاد دینوری
- ۶۹۴..... شیخ ابو عبد اللہ محمد بن اسمعیل مغربی
- ۶۹۴..... شیخ ابو العباس احمد بن محمد مسروق طوسی
- ۶۹۴..... شیخ ابو الفوارس شاہ بن شجاع کرمانی
- ۶۹۴..... شیخ ابواسحق ابراہیم بن شیبان قومسی
- ۶۹۴..... شیخ یوسف اسباط
- ۶۹۵..... شیخ ابو القاسم سمنون بن حمزہ محب
- ۶۹۵..... شیخ ابو علی جرجانی معاصر جنید بغدادی
- ۶۹۵..... شیخ یوسف بن حسین تبریزی
- ۶۹۵..... شیخ ابو الحسن اقطع مغربی
- ۶۹۵..... شیخ ابو محمد بن احمد زویج بغدادی
- ۶۹۵..... شیخ حسین بن منصور حلاج
- ۶۹۶..... شیخ مظفر قومسی
- ۶۹۶..... شیخ ابو عبد اللہ التروغبذی
- ۶۹۶..... شیخ ابو الحسن بن نبات واسطی
- ۶۹۶..... شیخ ابو محمد احمد بن محمد بن حسین جریوی
- ۶۹۶..... شیخ ابو عبد اللہ محمد بن فضل بلخی
- ۶۹۷..... شیخ ابوبکر واسطی
- ۶۹۷..... شیخ ابو علی احمد بن محمد رودباری
- ۶۹۷..... شیخ ابوبکر محمد بن علی کتانی بغدادی
- ۶۹۷..... شیخ ابو محمد مرتضیٰ نیشابوری
- ۶۹۷..... شیخ ابو علی محمد بن عبد الوہاب الثقفی
- ۶۹۷..... شیخ ابو الحسن علی بن محمد بن مزین یفدادی
- ۶۹۸..... شیخ ابو الحسن [علی بن محمد سهل] الصانع [الدینوری]
- ۶۹۸..... شیخ ابو محمد عبد اللہ بن مبارک
- ۶۹۸..... [شیخ] ابویعقوب اسحق نہر جوری
- ۶۹۸..... شیخ ابوبکر عبد اللہ بن طاہر [طابی] ابہری
- ۶۹۸..... شیخ ابوبکر شبلی
- ۶۹۹..... شیخ ابو محمد عبد اللہ بن خبیق انطاکی
- ۶۹۹..... شیخ فتح موصلی معاصر شبلی بود
- ۶۹۹..... شیخ ابو علی [حسین بن احمد] کاتب

۶۹۹	شیخ ابوبکر طمستانی
۶۹۹	شیخ ابوالعباس دینوری
۷۰۰	شیخ ابوسعید احمد بن محمد بصری
۷۰۰	شیخ ابوالعباس سیاری
۷۰۰	شیخ ابو عمرو محمد بن ابراهیم زجاجی نیشابوری
۷۰۰	شیخ ابو محمد جعفر بن محمد بن نصر
۷۰۰	شیخ ابوالحسن علی سهل پوشنجی
۷۰۰	شیخ ابو عبدالله محمد رازی
۷۰۰	شیخ بتدار ابوالحسین شیرازی
۷۰۱	شیخ ابوبکر محمد بن داود دینوری
۷۰۱	شیخ ابو عمرو اسمعیل بن محمد
۷۰۱	شیخ ابوالقاسم ابراهیم بن محمد نصرآبادی
۷۰۱	شیخ احمد عطاء روماری
۷۰۱	شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن سهل بن عطاء لاری
۷۰۱	[شیخ] ابو عبدالله محمد بن خفیف شیرازی
۷۰۲	شیخ ابوالحسن علی الحُصری
۷۰۲	شیخ ابو عثمان سعید بن سلام مغربی
۷۰۲	[شیخ] ابوالقاسم بشر بن یاسین نیشابوری
۷۰۲	شیخ ابواسحق ابراهیم [327b] بن داود رقی
۷۰۳	شیخ ابوسری منصور بن عمار پوشنجی
۷۰۳	شیخ ابوبکر حسین بن یزدان بار
۷۰۳	شیخ ابواسحق ابراهیم بن شهریار کازرونی
۷۰۳	شیخ ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن النیسابوری القشیری
۷۰۳	شیخ ابو علی دقاق معاصر شیخ ابواسحق کازرونی
۷۰۴	شیخ ابوسعید فضل الله بن ابی الخیر مهنه‌ای
۷۰۵	شیخ مجدود بن آدم معروف به سنائی غزنوی
۷۰۶	شیخ پیر حسین شروانان
۷۰۶	شیخ ابوالفرج زنجانی
۷۰۶	شیخ باکویی، به شیراز
۷۰۶	شیخ علق قزوینی
۷۰۶	شیخ ابوالحسن علی بن جمال بن احمد خرقانی خراسانی
۷۰۷	شیخ عبدالله انصاری

۷۰۸	ملک شرف‌الدین محمود شاه اینجو
۷۰۸	شیخ احمد غزالی
۷۰۹	شیخ عبدالله بن محمد بن محمد الغزالی
۷۰۹	شیخ محیی‌الدین عبدالقادر بن عبدالله جیلانی
۷۰۹	شیخ حافظ ابوالعلاء حسن بن احمد عطار همدانی
۷۰۹	شیخ ابونجیب سهروردی وفاتش به بغداد
۷۱۰	شیخ ابوبکر شادان بن غازی بن احمد شادانی قزوینی
۷۱۰	شیخ نورالدین گیل معاصر شیخ ابوبکر شادان
۷۱۰	شیخ احمد بن بدیل سبزواری
۷۱۰	شیخ فقیه زاهد تبریزی
۷۱۰	شیخ مکارم
۷۱۰	شیخ امام جعده تبریزی
۷۱۰	شیخ بابا فرج تبریزی
۷۱۰	شیخ اوحدالدین کرمانی
۷۱۱	شیخ مجدالدین بغدادی
۷۱۲	شیخ نجم‌الدین کبری
۷۱۲	شیخ معین‌الدین حموی
۷۱۲	شیخ شهاب‌الدین سهروردی
۷۱۳	شیخ جمال‌الدین گیلی
۷۱۴	شیخ نجم‌الدین دایه
۷۱۴	شیخ سیف‌الدین باخرزی
۷۱۵	شیخ جلال‌الدین بهاء‌الدین
۷۱۵	شیخ رضی‌الدین علی لالا
۷۱۵	شیخ اسمعیل دزفولی
۷۱۵	شیخ محمد کجوجانی
۷۱۵	شیخ سکران
۷۱۵	شیخ علی ابوبابان قزوینی
۷۱۶	شیخ عثمان ساوجی
۷۱۶	شیخ ابوعلی سیاه
۷۱۶	شیخ احمد جام
۷۱۶	شیخ عبدالله کرد
۷۱۶	شیخ تاج‌الدین اشنوی

۷۱۶	شیخ پیر یوسف ولاژجردی
۷۱۶	شیخ قطب‌الدین ابهری
۷۱۶	شیخ باباسوهقانی من ضیاع قزوین
۷۱۶	شیخ احمد مذکویه قزوینی
۷۱۶	شیخ صائِن‌الدین تبریزی
۷۱۶	شیخ عبدالرحمن خراسانی
۷۱۷	شیخ مودود چشتی
۷۱۷	شیخ قطب‌الدین حیدر زاوه
۷۱۷	شیخ عزالدین نظری
۷۱۷	شیخ [سنجان]
۷۱۷	شیخ روزبهان [علی قسای]
۷۱۷	شیخ حاجی رکن‌الدین راستگوی شیرازی
۷۱۷	شیخ دانیال خنجی
۷۱۷	شیخ شرف‌الدین طویل قزوینی
۷۱۷	شیخ سعدالدین قتلخ خواجه خالیدی قزوینی
۷۱۸	شیخ صفی‌الدین اردبیلی
۷۱۸	شیخ علاء‌الدوله پسر ملک شرف‌الدین سمنانی
۷۱۸	شیخ قطب‌الدین یحیی
۷۱۸	شیخ شرف‌الدین درگزینی
۷۱۸	شیخ نجم‌الدین اصفهانی
۷۱۸	شیخ تاج‌الدین کهرنای
۷۲۱	فصل پنجم از باب پنجم
۷۲۱	مذهب امام ابوحنیفه رضی الله عنه
۷۲۱	زُفر بن هُذیل
۷۲۱	حسن بن زیاد اللؤلؤیی قاضی الکوفه
۷۲۲	مذهب امام مالک
۷۲۲	ابوالقاسم بن الجلاب
۷۲۲	مذهب امام شافعی رضی الله عنه
۷۲۲	۱- عبدالله بن زبیر حمیدی
۷۲۲	۲- ابویعقوب یوسف بن یحیی البویطی
۷۲۲	۳- ابوابراهیم اسمعیل بن یحیی مُزنی

- ۴- ابو موسی یونس بن عبدالاعلی ۷۲۲
- ۵- ابو حفص حرمله بن یحیی ۷۲۲
- ۶- ابو علی بن حسن بن محمد الصباح الزعفرانی ۷۲۲
- ۷- ابو علی حسین بن علی الکراخیسی ۷۲۲
- ۸- محمد بن عبدالله بن عبدالحکیم مصری ۷۲۲
- ۹- ابو محمد ربیع بن سلیمان بن عتیق مرادی ۷۲۲
- ۱۰- ابو ثور ابراهیم بن خالد الکلبی البغدادی ۷۲۳
- ۱۱- علی بن محمد بن حبیب الماوردی، صاحب الحاوی الکبیر ۷۲۳
- ۱۲- ابو بکر قفال مروزی ۷۲۳
- ۱۳- شیخ ابواسحق شیرازی ۷۲۳
- ۱۴- قاضی ابو طیب طبری ۷۲۳
- ۱۵- امام الحرمین ابوالمعالی عبدالملک بن عبدالله بن ۷۲۳
- ۱۶- قاضی حسین ۷۲۳
- ۱۷- قفال شاشی ۷۲۳
- مذهب امام احمد حنبل رضی الله عنه ۷۲۳
- ۱- ابو بکر احمد بن هارون الخلال ۷۲۳
- ۲- شاگردش ابو بکر بن عبدالعزیز بن جعفر بن یزید ۷۲۳
- ۳- ابو القاسم عمر بن الحسن الجزی ۷۲۳
- ۴- ابو عبدالله بن بطّة العُکبری ۷۲۳
- ۵- ابن شهاب العُکبری ۷۲۳
- ۶- ابو الحسن تمیمی ۷۲۳
- ۷- ابو محمد رزق الله عبدالوهاب التمیمی ۷۲۳
- ۸- ابو عبدالله شیخ حامد بن مروان ۷۲۳
- ۹- قاضی ابو یعلی محمد بن حسین الفراء ۷۲۳
- ۱۰- پسرش ابو الحسن ۷۲۳
- ۱۱- ابو الوفا علی بن عقیل البغدادی ۷۲۳
- ۱۲- ابو الخطّاب محفوظ بن احمد کلوذانی ۷۲۳
- ۱۳- یعقوب ترمذی ۷۲۳
- ۱۴- طلحه عاقولی ۷۲۴
- ۱۵- شیخ موفّق الدّین ابو محمد عبدالله بن قدامة المقدسی ۷۲۴
- ۱۶- ابو البرکات عبدالسلام نهر الحراتی ۷۲۴
- ۱۷- ابو الفرج مقدسی ۷۲۴

۷۲۴	۱۸- ابوحنفص عکبری
۷۲۴	۱۹- شیخ تقی الدین ابوالعباس احمد بن تیمیة التیمی
۷۴۹	اهل الشعر من العرب
۷۴۹	امرو القیس
۷۴۹	الاعشی
۷۵۰	الرُّهیر
۷۵۰	التابغه
۷۵۰	الجریر
۷۵۱	فرزدق
۷۵۲	ذوالرُّمة
۷۵۲	بشار
۷۵۲	مروان بن ابی حفصة
۷۵۳	ابونواس
۷۵۳	بختری
۷۵۴	ابوفرأس
۷۵۴	متنبی
۷۵۴	اهل الشعر من المعجم
۷۵۴	انوری
۷۵۵	قطعه
۷۵۶	أزرقی
۷۵۶	ادیب صابر ترمذی
۷۵۶	اثیرالدین اومانی
۷۵۷	اثیرالدین اخسیکی
۷۵۸	امامی هروی
۷۵۹	ابوالفرج رونہ
۷۵۹	ابن خطیب گنجه
۷۶۰	اوحدی
۷۶۰	أسدی
۷۶۰	ابوالماجد رایگانى
۷۶۱	امیرکا خیارجی
۷۶۱	اوتایج
۷۶۱	ابوالعلاء گنجهای

۷۶۲	بندار رازی
۷۶۳	قاضی بهاء الدین زنجانی
۷۶۳	پورهای جامی
۷۶۳	بهاء الدین ساوجی
۷۶۳	جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی
۷۶۴	جمال الدین اشهری
۷۶۴	جمال الدین رستق القطنی
۷۶۴	جولاهه ابهری
۷۶۵	سید جمال الدین کاشی
۷۶۵	سید حسن غزنوی
۷۶۶	جمال الدین عتیقی تبریزی
۷۶۸	خواجوی کرمانی
۷۶۹	دقیقی
۷۶۹	رفیع الدین بکرانی
۷۶۹	رکن الدین بکرانی
۷۶۹	قطعه
۷۷۰	رودکی
۷۷۱	رفیع الدین لبنانی
۷۷۱	ملک رضی الدین بابا
۷۷۱	سوزنی
۷۷۲	سعدی شیرازی
۷۷۲	سراجی سکزی
۷۷۳	سراج قمری
۷۷۳	سعد سیستانی
۷۷۳	سنایی
۷۷۴	سعد بهاء جامی
۷۷۴	شمس سجاسی
۷۷۴	شرف الدین شفرو اصفهانی
۷۷۵	شمس الدین طبسی
۷۷۵	ظهیر الدین فاریابی
۷۷۶	عراقی
۷۷۶	عنصری

۷۷۷	عسجدی
۷۷۷	عزالدین کرجی
۷۷۸	عزالدین همدانی
۷۷۸	عطّار
۷۷۸	عبدالواسع جبلی
۷۷۹	عمادالدین فضلوی لر
۷۷۹	قاضی عثمان ماکی قزوینی
۷۸۰	ملک عمادالدین اسماعیل افشاری
۷۸۰	عایشه مقربه
۷۸۱	فردوسی
۷۸۱	فلکی شروانی
۷۸۱	فخرالدین گرگانی
۷۸۱	فخری اصفهانی
۷۸۲	فاخته کاشی
۷۸۲	فخرالدین فتح الله مستوفی
۷۸۳	قطب الدین عتیقی تبریزی
۷۸۴	کمال الدین اسماعیل اصفهانی
۷۸۴	وله
۷۸۴	کافی کرجی
۷۸۵	کمال الدین اسماعیل زنجانی
۷۸۵	کرکس
۷۸۶	کوتوال
۷۸۶	معزی
۷۸۷	مبارک شاه غوری
۷۸۷	مجیرالدین بیلقاتی
۷۸۷	مسعود سعد سلمان
۷۸۷	مجدالدین همگر
۷۹۰	ملک محمود تبریزی
۷۹۰	نجم الدین زرکوب
۷۹۱	نظامی گنجه ای
۷۹۱	نظامی عروضی
۷۹۱	نظامی

۷۹۱	ناصر خسرو
۷۹۲	نجیب‌الدین جریادقانی
۷۹۲	قاضی نظام‌الدین اصفهانی
۷۹۳	ناصر بچه
۷۹۳	نزاری قهستانی
۷۹۳	همام‌الدین تبریزی
۷۹۴	وطواط
۷۹۴	ابو العالی گنجه
۷۹۵	مهستی
۷۹۵	فردوس مطربه
۷۹۶	بنت البخاریه
۷۹۷	فصل اول فمن الاخير
۸۱۳	در بیان [کیفیت] نام آن
۸۱۴	در ذکر چگونگی بنا و عمارت آن
۸۱۷	در ذکر فتح آن و اسلام [اهل] آن بنعمه
۸۱۹	در ذکر نواحی و رودخانه‌ها و قنوات و مساجد و مقابر آن
۸۱۹	نواحیها
۸۲۰	رودخانه‌ها
۸۲۱	قنواتها
۸۲۲	کتابخانه عبدالحمید مولوی
۸۲۲	مساجدها
۸۲۴	مقابرها
۸۳۵	در ذکر حکام قزوین
۸۳۹	در ذکر قبایل قزوین و بزرگانی که از ایشان خاسته‌اند
۸۳۹	السادات
۸۴۰	العلماء و الاکابر
۸۴۰	افتخاریان
۸۴۲	بازداران
۸۴۲	بشاریان
۸۴۲	برهاتان
۸۴۲	حنفیان

۸۴۳		حلوانیان
۸۴۳		خالدیان
۸۴۴		خلیلان
۸۴۴		دبیران
۸۴۴		رافعان
۸۴۵		زاکانان
۸۴۶		زبیریان
۸۴۶		زادانیان
۸۴۷		شیرزادان
۸۴۷		طاوسیان
۸۴۸		عباسیان
۸۴۹		فیلواکوشان
۸۴۹		قضویان
۸۵۰		قراولان
۸۵۰		قرآن
۸۵۱		کرجیان
۸۵۱		کمونیان
۸۵۱		کیان
۸۵۱		ماکانان
۸۵۲		مستوفیان
۸۵۳		مختاریان
۸۵۴		معافیان
۸۵۴		مرزبانان
۸۵۴		نیشابوریان
۸۵۵		یولاتیموریان
۸۵۷		نسخه بدلها
۹۰۲		تصاویری از صفحات نسخه‌ها
۹۱۱		فهرست اعلام

به نام خداوند جان و خرد

به اشارت و خواست دوست و استاد نادر المثل شادروان ایرج افشار به کار تصحیح متن ارجمند تاریخ گزیده تألیف حمدالله مستوفی قزوینی پرداختم. از فهرست‌های گوناگون نسخه‌های خطی، هشت نسخه را به مشورت ایشان برگزیدیم و به بررسی آنها پرداختیم که از آن میان دو نسخه را برای اساس کار تصحیح متن برتر شناختیم و به جای خود از آنها یاد خواهیم کرد.

اما درباره نگاره کتاب تاریخ گزیده، اشارات خود وی در نقل سرگذشت و دودمانش از آگاهی‌های سودمند خالی نیست. چنانکه جای به جای از نگاشته‌های مستوفی برمی‌آید وی از خدمت عز بن روحی سردار سپاه عبیدالله بن زیاد در واقعه کربلا بود که پشیمان گشت و به یاری امام حسین بن علی سیدالشهداء شتافت و مرتبه شهادت یافت. جدول انساب فراهم آورده دوست دانشمند فقید دکتر عبدالحسین نوایی در مقدمه تاریخ گزیده خود در صفحات «و»، «ز» - انتشارات امیرکبیر. تهران ۱۳۸۷، نمودار به نسبت درست و گویا از سلسله نسب حمدالله مستوفی است. بنابراین اشارت فخرالدوله ابومنصور کوفی چهاردهم پدرش در رأس سپاهی به حکومت قزوین آمده است، و پسران او نیز همگی فخرالدوله لقب داشته‌اند.

پس از یک دوره حکومت بیست و هشت ساله از سوی خلیفگان، به سال ۲۵۱ ه. ق که الدّاعی الی الحق حسن بن زید علوی بر عراق عجم چیرگی یافت،

خاندان مستوفی از داعی الی الحق اطاعت نمودند، و پس از آنکه موسی بن بوقا، به فرمان معتز خلیفه، داعی را از آن ناحیت بیرون راند، باز خاندان مستوفی سی و هشت سال از سوی خلفا حکومت قزوین یافتند، اما پس از استیلای سامانیان بر طبرستان و عراق، یک چند الیاس بن احمد سامانی، برادر امیر اسماعیل سامانی براین خطه فرمانروایی کرد؛ اما دولتش دیری نپایید، و بار دیگر از سوی خلیفه، دوازدهم پدر مؤلف - حمدالله مستوفی - به نام فخرالدوله ابوعلی حکومت یافت، و بیست و هفت سال فرمانروایی کرد.

پس از آنکه دیلمیان در ۳۲۱ ه. ق بر ایران چیرگی یافتند، خاندان مستوفی از سوی ایشان، صد سال حاکم قزوین بودند، تا اینکه به سال ۴۲۰ ه. ق سلطان محمود غزنوی بر عراق دست انداخت. در این هنگام نهم پدر مؤلف - حمدالله مستوفی - به نام فخرالدوله ابومنصور درگذشت؛ و چون پسرش زین الدین ابونصر هنوز به سن بلوغ رسیده بود و شایستگی امارت نداشت، سلطان محمود ندیم خود کاراستی را به حکومت قزوین برگماشت، و زین الدین ابونصر را لقب دست استیفا بخشید، و از آن زمان، خاندان ایشان به مستوفیان منسوب گشتند.

نکته ای که شایسته بررسی است ضبط نام درست مؤلف کتاب حاضر - تاریخ گزیده - و نزهة القلوب و ظفرنامه است. در تمام مباحثی که من بدان دسترسی داشته ام و بدان رجوع کرده ام چون: لغت نامه علامه دهخدا، دایرة المعارف فارسی به سرپرستی دکتر غلامحسین مصاحب، فرهنگ فارسی دکتر محمد معین، اثر آفرینان زیر نظر سیدکمال حاج سیدجوادی و دکتر عبدالحسین نوایی، دانشنامه زبان و ادب فارسی به سرپرستی اسماعیل سعادت، تاریخ ادبیات در ایران از دکتر ذبیح الله صفا، فرهنگنامه فارسی - واژگان و اعلام، غلامحسین صدری افشار، نسرین حکمی، نام مؤلف تاریخ گزیده به صورت حمدالله مستوفی آمده است. شادروان دکتر عبدالحسین نوایی در مقدمه خود بر تاریخ گزیده، چاپ پنجم، ۱۳۸۷ نوشته اند:

«اما نکته ای که در اینجا ناگزیر از طرح آن هستم اینست که در کلیه نسخ قدیم، من جمله نسخ ق، که مورد استفاده این جانب بود - و نسخه مؤرخ ۸۵۱ که مورد

استفاده دوست معزز آقای محمد دبیرسیاقی بوده (رجوع شود به صفحات بیست و سه مقدمه نزهة القلوب چاپ تهران) نام مستوفی به صورت «حمد» آمده نه «حمدالله». در یک نسخه خوب از این که در حدود قرن دهم نوشته شده، و به شماره ۳۰۳۷ در کتابخانه ایا صوفیه استانبول ضبط است، نام وی و پدر وی «حمد» آمده بدین ترتیب:

«حمد بن ابی بکر بن حمد بن مستوفی قزوینی»؛ و در نسخه‌ای دیگر از همان کتابخانه به شماره ۲۰۷۲ بدین صورت: «حمد بن ابوبکر بن نصر المستوفی» که صرف نظر از اختلافات ترتیب نسب، در هر دو، نام وی و نام جد وی «حمد» ضبط شده است. به نظر می‌آید که کلمه «حمد» صورت خاص یا صورت شکسته‌ای از کلمه محمد (یا احمد) باشند. مؤید این مطلب نکته‌ای است که در تاریخ طبقات ناصری آمده بدین عبارت: «برلفت غور محمد را احمد (نسخه بدله: حمد، احمد) گوید» - طبقات ناصری، ص ۴۱۲ - پایان مقدمه دکتر نوایی، صفحه «یا».

نویسنده تاریخ گزیده در مقدمه کتاب خود می‌نویسد:

«... اما بعد، چنین گوید بنده حمد بن ابی بکر بن حمد بن نصر مستوفی قزوینی... چون واجب الوجود تعالی و تقدس... این بنده را از صورت جمعی به مرتبه تمیز رسانید به کرامت محبت اهل علم و اکتساب فضیلت و هنرمندی مشرف فرمود، همگی همگی بر ملازمت خدمت ان طایفه که به حقیقت خلاصه مکونات اند، و بر اغتراف از بحر فضایل ایشان مشغوف می‌بود. خود را خوشه چین خرمن آن قوم می‌ساخت، تا سعادت حقیقی مساعدت نمود، و بنده را به شرف ملازمت بندگی حضرت مخدوم سعید شهید، خواجه براستی، سلطان السلاطین الوزراء... رشید الحق و الدین... مکرم گردانید و در زمره دیگر بندگان منتظم شد...

این بنده دولت‌خواه نیز در زوایای آن مجلس به استماع فواید آن مباحث مستفید می‌شد، و این معنی محرز مطالعه و مراجعت با کتب تواریخ می‌گشت... هر چند شغل این بنده آن فن نبوده... اما در خاطر می‌گشت که فحای و مضامین علم تاریخ را به شکلی بر شیوه سیاق منها ومن ذلک محرز

گرداند، و مفصل آن را... مجملأ در سلک و سیاق منتظم کند، جامع مفردات توجیهات آن فن گردد و وضعی بر اهل باشد که در هیچ دفعه بر حرف آن انگشت عیب نتوان نهاد، و به افهام نزدیکتر باشد...

و چون احیاناً شعر شکسته بسته‌ای اتفاق می‌افتد، در این علم هوس نظمی می‌بود که از اول عهد مصطفی صلعم تا این زمان مبارک تاریخی منتظم مرتب گرداند و از آن پنجاه و صد هزار بیت گفته شده، و اگر رفیق باشد به هفتاد و پنج هزار خواهد رسانید، به اشاره ظفرنامه به القاب همایون و نام میمون مخدوم زاده جهانیان... موشح گردانیده؛ و چون منظوم هنوز از صورت سواد به کسوت بیاض منقول نگشته عجاله الوقت را موجزی. منثور که بالحقیقه مجمل این فن است ترتیب داده مطرز گردانیدم به مراسم عالی جناب... وزیر سلطان نشان... غیاث الحق و الدین... ابن المولی المخدوم الاعظم السعید الشهد، سلطان وزراء زمانه... خواجه رشید الحق و الدنیا و الدین... فضل الله... اعتماد بر کمال کرم آن حضرت می‌گیریم:

پای ملخی پیش سلیمان بردن

عیب است و لیکن هنرست از موری

مأمولی است از این حضرت که ذیل عفو بر هفوات این بنده که برآورده آن گاه و برآورده این بارگاه کشیده، عنان عنایت به جانب این دولتخواه معطوف فرماید... اگر چه این مختصر موجزی است مجمل، اما به یمن این دولت آنچه خلاصه قلاذه این فن... و محصول و مخّ کتب استادان این طایفه بود... چون سورة النبی و قصص الانبیاء... و تواریخ محمد جریر طبری و حمزة اصفهانی و... گزین کرده در سلک کتب منتظم گردانیده و این کتاب را گزیده نام کرده بر ذکر انبیاء و اولیاء و پادشاهان و وزرای ایران زمین و آثاری که از ایشان بازمانده از عهد آدم (ع) تا زمان تألیف این مختصر که سنه ثلاثین و سبع مائه هجری... است.

به حکم آنکه گفته‌اند: خیر الکلام مالم یکن عامیاً لاشرقیاً و لاغربیاً... در سخن آرای به مستشهدات آیات و اخبار و امثال و اشعار زیادت شروعی نرفت تا سخن دراز نگردد و مقصود محجوب نگردد، و عموم خوانندگان از آن

محفوظ شوند و بواجبی ادراک کنند. امیر به لطف و کرم بزرگان... آنست که بزرگی فرمایند و از در خرده گیری در نیایند؛ و اگر بر خطایی یا سهوی وقوف یابند شرف اصلاح ارزانی فرمایند.» - صص ۲-۶.

وصف نسخه‌ها:

۱- تاریخ گزیده (۱۳۶۶۸)

از حمدالله تاج الدین ابوبکر مستوفی قروینی (۷۵۰ ق)

[مجلس ۴۶۶/۱۰؛ سپهسالار ۳/۳؛ الذریعه ۲۸۱/۳؛ مشار، فارسی، ۱۱۲۴/۱].

در آخر نسخه حاضر شجره‌نامه‌ای در ذکر انساب انبیاء، اولیاء، ائمه، پادشاهان، وزرا و امرا در ۱۲ برگ ترسیم شده که مؤلف اظهار داشته این شجره اختراع خواجه رشیدالدین است و وی آن را از روی کتاب‌های معتبر اصلاح نموده است. این شجره‌نامه در نسخه چاپی وجود ندارد. آغاز: «سپاس و ستایش پادشاهی را که ملک او بی زوالست و مملکت او بی انتقال».

انجام: «یاد کرده و تصحیح این ایشان از کتب معتبره علیه شده و العلم عندالله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا، [قرن ۸ ق]؛ عناوین شنگرف و مشکى و نشانی‌ها شنگرف؛ بعضی از اوراق افتاده به وسیله کاتبان دیگر نوشته و تحمیمه شده است؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۳۶۲ برگ، ۲۳/۵×۱۶ سانتی متر؛ اثبت ۱۸۶۷۸۳.

۲- تاریخ گزیده حمدالله مستوفی.

متن کامل تاریخ گزیده است، باذیل آن. به شماره ۹۳۶۸. دارای ذیل: ۱۴۹۱۴

۳- تاریخ گزیده. حمدالله مستوفی. (۵۰)

نسخ ۲۳ سطری. دارای ۱۵۹ گ ۲۱×۱۵. گمان می‌رود پیش نویس اصلی به خط مؤلف باشد. جلد تیماج مشکى [شماره ۴۸]

آغاز متن: برگ ۱۳۹a: خلیفه او را سر بلند گردانید، و در لقب تاج المله افزود.
چاپ بنیاد موقوفات افشار. به تصحیح محمد روش. ص ۳۳۸
پایان متن: برگ ۲۴۷b فکر کردند چون او در نصابی است که به دست خود
دوک می‌رسد.

همان. ص ۷۳۶

دانشگاه فردوسی. فهرست نسخه‌های خطی

با دريغ، این نسخه سودمند استوار کتابخانه دانشکده الهیات در معارف اسلامی
مشهد - جلد اول. تألیف محمود فاضل. شهریور ماه ۲۵۳۵ شاهنشاهی، (هجری
قمری)

۴- تاریخ گزیده. حمدالله مستوفی قزوینی.

نسخ ۱۹ سطری. ۸۵۱ گ

آغاز: به رسم خزانه العدل الامح الاکرم افتخار الامراء و الحکام فی عصره
المخصوص بعناية الملك الصمد امير مبارک الدین عبدالرحمن امير پير محمد
خلد الله ایام دولته فی تاریخ شهر شوال سنه سبع و ثمانمائه.

انجام: وقع الاتمام على يد العبد الضعيف المحتاج الحار رحمة الله الفنى زين
العابدين بن محمد الكاتب الشيرازى عفا الله عنهما فى وقت الاستواء سادس
شهر رمضان المبارك سنه سبع و خمسين و ثمانمائه (خائيه و الحمد لله اولاً و
آخرأ ظاهراً و باطناً و صلى الله على خير خلقه محمد و آله و صحبه اجمعين و
الحمد لله رب العالمين - مهر معتمد الدوله - چنانچه گذشت کار مقابله و تصحیح

متن را با بهره‌یابی از نسخه‌های یاد شده از خرداد ماه ۱۳۸۹ آغاز کردم. و پس از
انجام حروف‌نگاری متن و پایان یافتن آن به اشارت و لطف دوستان دانشور
جوان آقایان علی صفری آق‌قلعه و جواد بشری عکس نسخه نفیس کتابخانه
دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد را فراهم آوردم و به مقابله آن با متن
چاپی خود پرداختم، و حاصل مقابله و شرح نسخه بدلها را به پیشگاه
خوانندگان دانشور عرضه می‌دارم. یادداشتها و تعلیقه‌هایی فراهم آمده که به
درازا کشیدن کار را روانداستم و از چاپ آن باز ایستادم.

مراتب سپاس خود را به هیأت محترم گزینش موقوفات دکتر افشار به‌ویژه استاد دکتر سیدمصطفی محقق داماد و دوست دیرین آقای کریم اصفهانیان عرضه می‌دارم و مزید توفیقات آنان را از خداوند بزرگ خواستارم. از همسرم بانو شکوه اداره‌چی گیلانی که در مقابله با من یاری کردند سپاسگزاری می‌کنم. سرانجام کار پرهیزگاران است.

محمد روشن. تهران ۲۰ فروردین ۱۳۹۲

بازنگری. دوشنبه ۶ بهمن ماه ۱۳۹۳

A-PDF

Watermark

www.ketab.ir